

ความเห็นส่วนตน
ของ นายอุดม รัฐอมฤต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๖๖

วันที่ ๑๕ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { ศาลจังหวัดชลบุรี

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสามในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๗๗๒/๒๕๖๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสามและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

นิติบุคคลอาคารชุดนอร์ท บีช เป็นโจทก์ที่ ๑ และบริษัท ริชแมน พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด เป็นโจทก์ที่ ๒ ยื่นฟ้องจำเลยที่ ๑ กับพวกรวม ๓ คน เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดชลบุรี ในความผิดฐานตัวการ ผู้ใช้ ลักทรัพย์ ทำให้เสียหาย และบุกรุก โดยจำเลยที่ ๒ ใช้ของแข็งวัตถุแฉะประตูทางเข้าสำนักงานของโจทก์ที่ ๑ เข้าไปในทรัพย์สินส่วนบุคคล และใช้ลูกกุญแจเปิดประตูห้องชุดพักอาศัยของโจทก์ที่ ๒ จากนั้นจำเลยที่ ๓ กับพวก ร่วมกันบุกรุกเข้าไปภายในห้องชุดและถอดเครื่องปรับอากาศ อันเป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ และร่วมกันบุกรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อยึดถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์โดยปกติสุข โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป หลังจากนั้น จำเลยที่ ๓ กับพวก ร่วมกันลักทรัพย์เอาเครื่องปรับอากาศดังกล่าวไป โดยใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะ อันเป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดในการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม การกระทำของจำเลยทั้งสามทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๓๓๔ มาตรา ๓๓๕ มาตรา ๓๓๖ ทวิ มาตรา ๓๕๘ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๔ และมาตรา ๓๖๕

ระหว่างการไต่สวนมูลฟ้องของศาลจังหวัดชลบุรี จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสอง (ที่ถูกคือ มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม) ที่บัญญัติว่า “... ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น” เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยเพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลที่จะประทับฟ้อง ขัดต่อหลักความเสมอภาคและหลักการรับฟังความทุกฝ่าย แม้ต่อมาจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเพิ่มบทบัญญัติมาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๒ เพื่อคุ้มครองประชาชนที่ต้องถูกกล่าวหาด้วยเหตุอันไม่สุจริต แต่ศาลยังคงนำมาตรา ๑๖๕ วรรคสามที่กำหนดว่าก่อนที่ศาลประทับฟ้องห้ามมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น มาเป็นเหตุในการปฏิเสธเอกสารหรือหลักฐานของจำเลย และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ...” เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ขัดต่อหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ขัดต่อหลักความเสมอภาคและหลักการรับฟังความทุกฝ่าย เนื่องจากกรณีศาลมีคำสั่งว่าคดีไม่มีมูล กฎหมายให้สิทธิโจทก์ในการอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปตามกฎหมาย ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ จำเลยทั้งสามขอให้ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

โจทก์ทั้งสองคัดค้านคำร้องของจำเลยทั้งสามที่ขอให้ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยโจทก์ให้เหตุผลว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสอง ใช้บังคับกับคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ มาตรา ๑๖๕ วรรคสอง จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีส่วนมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาดนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๖ บัญญัติว่า “คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวนห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย” เมื่อคำสั่งของศาลให้คดีมีมูล ทำให้ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน บทบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ให้สิทธิหรือเสรีภาพแก่บุคคลโดยเสมอภาคกัน และให้ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗

ศาลจังหวัดชลบุรีเห็นว่า จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ ซึ่งศาลจังหวัดชลบุรีจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าว ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสามไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสามเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาโดยมีข้อเท็จจริงตามหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง โดยชอบแล้ว อย่างไรก็ดี ในส่วนคำโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ นอกจากนี้ ในส่วนคำโต้แย้งและเอกสารประกอบไม่ปรากฏว่า จำเลยทั้งสามได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ และเห็นว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง จึงให้กำหนดประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

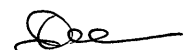

ความเห็น

โดยหลักการทั่วไป ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกฎหมายที่ใช้สำหรับการดำเนินคดีอาญาเมื่อมีเหตุอันควรตรวจสอบว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น และจะต้องนำตัวบุคคลที่มีพยานหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะกำหนดให้การดำเนินคดีตั้งแต่เริ่มต้นในชั้นกำหนดคดีโดยการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดไปจนถึงสิ้นสุดในชั้นศาลพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามหลักตรวจสอบตามระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ (Public Prosecution)^๑ เนื่องจากกฎหมายเห็นว่าปัญหาการก่ออาชญากรรมเป็นปัญหาการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมที่ต้องอาศัยกลไกของรัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเป็นหลัก ไม่อาจปล่อยให้ความผิดของคดีอาญาเป็นไปเองตามยถากรรมโดยปราศจากกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจนแน่นอน เพราะสังคมจะขาดหลักประกันในการดูแลปัญหาความสงบเรียบร้อยโดยรวม อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการของการดำเนินคดีอาญาในบางประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษจะยังคงใช้รูปแบบการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน (Popular Prosecution) แต่ก็มีพัฒนาการมาตามลำดับ โดยเฉพาะการสร้างกลไกทางกฎหมายเพื่อดูแลการฟ้องคดีอาญาตามกฎหมายในปี ค.ศ. ๑๙๘๕^๒ โดยจัดตั้งองค์กรที่เรียกว่า Crown Prosecution Service หรือ CPS ที่มีลักษณะคล้ายองค์กรอัยการขึ้นมา หรือในกรณีของระบบกฎหมายไทยที่มีการพัฒนาจากรูปแบบการดำเนินในระบบต่อสู้ในลักษณะเดียวกับคดีแพ่งที่ผู้ใช้สิทธิดำเนินคดีอาญามีได้เฉพาะบุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา (Private Prosecution) โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้วางระบบเฉพาะตัวด้วยการบัญญัติให้มีระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐอย่างนานาอารยประเทศคู่ขนานกับระบบการดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหายเพื่อดูแลการดำเนินคดีอาญาในภาพรวมของสังคม กล่าวคือ มีองค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการจะลักษณะในลักษณะเป็นมืออาชีพทำหน้าที่ดูแลคดีอาญาตั้งแต่ในชั้นสืบสวนและสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยองค์กรตำรวจ และการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนเพื่อการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีและการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในชั้นศาลโดยองค์กรอัยการ และโดยที่การดำเนินคดีอาญาอาจมีการก้าวล่วงเข้าไปกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง บ้านเมืองจึงต้องมีกฎหมายให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตั้งแต่ระดับรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ใช้บังคับแก่การดำเนินคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิด พยานบุคคล หรือบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือเป็นจำเลยในคดี

^๑อุทม รัฐอมฤต. “การฟ้องคดีอาญา.” วารสารนิติศาสตร์ ปี ๒๒ ฉ. ๒ (๒๕๓๕) น. ๒๔๐

^๒Prosecution of Offences Act 1985 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๖ เป็นต้นมา

โดยเฉพาะในคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ ซึ่งอาจแยกฟ้องต่างหากจากการดำเนินคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ก่อนที่ศาลจะประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ กำหนดให้ศาลไต่สวนมูลฟ้องของโจทก์ อันเป็นการวางขั้นตอนการคุ้มครองสิทธิของจำเลย โดยฟ้องของโจทก์ต้องผ่านการกลั่นกรองมูลคดีเบื้องต้นเสียก่อน

ในประเด็นข้อโต้แย้งของจำเลยทั้งสามที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง บัญญัติว่า “... ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น” เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยเพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลที่ศาลจะประทับฟ้องขัดต่อหลักความเสมอภาคและหลักการรับฟังความทุกฝ่าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น

เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๒) ได้กำหนดค่านิยาม “การไต่สวนมูลฟ้อง” หมายความว่า กระบวนไต่สวนของศาลเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหาเป็นกระบวนการที่ศาลทำการไต่สวนว่าคำฟ้องของโจทก์มีมูลเพียงพอที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณาหรือไม่ นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังได้กำหนดผู้มีสิทธิฟ้องคดีไว้สองกรณี คือ กรณีราษฎรหรือผู้เสียหายเป็นโจทก์ ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และกรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจ พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน สรุปสำนวนเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนแล้วเห็นว่ามิเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องหากระทำความผิดก็จะออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงกำหนดให้มีกรไต่สวนมูลฟ้องในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ก่อนที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณา เพื่อเป็นการตรวจสอบหรือกลั่นกรองมูลคดีที่โจทก์ฟ้องในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาลว่าคดีมีมูลเพียงพอที่ศาลควรรับคดีนั้นไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ การที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้องในคดีราษฎรเป็นโจทก์แตกต่างจากคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจว่าจะสั่งไต่สวนมูลฟ้องในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์หรือไม่ก็ได้ สืบเนื่องจากคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ได้ผ่านการตรวจสอบกลั่นกรองโดยองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาลงสองชั้น ได้แก่ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการแล้ว ส่วนคดีราษฎรเป็นโจทก์ ยังไม่ผ่านการตรวจสอบกลั่นกรองจากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ หรืออาจผ่านการสอบสวนแล้ว

แต่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงบัญญัติให้ต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องคดีราษฎรเป็นโจทก์ก่อนที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณาก่อนเสมอ

ดังนั้น การไต่สวนมูลฟ้องจึงเป็นเพียงกระบวนการตรวจสอบในขั้นต้นก่อนการพิจารณาคดีของศาลว่าคดีมีมูลเพียงพอที่ศาลจะสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณาหรือไม่ ยังไม่ใช่ชั้นพิจารณาว่าจำเลยมีความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์ แม้ว่าหลักการไต่สวนมูลฟ้องตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ศาลไม่อาจถามค่าให้การจำเลย และจำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็ตาม แต่บทบัญญัติเดียวกันนั้นก็ทำให้สิทธิจำเลยตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ได้ เพื่อตรวจสอบว่าพยานหลักฐานโจทก์ที่นำมาสืบนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕/๒ ยังบัญญัติให้สิทธิแก่จำเลยแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล จำเลยจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ โดยศาลอาจเรียกบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จำเลยแถลงมาเป็นพยานศาลได้ อันทำให้ศาลมีโอกาสในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ตามที่จำเป็นและสมควร ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิของจำเลย ดังนั้น กระบวนการไต่สวนมูลฟ้องตามหลักการที่บัญญัติไว้ดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และหลักการรับฟังความทุกฝ่าย ซึ่งเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่บุคคลพึงได้รับ เป็นกระบวนการพิจารณาที่ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

ส่วนประเด็นข้อโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด แต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้นโจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา” เป็นบทบัญญัติที่จำกัดการใช้สิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ขัดต่อหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ขัดต่อหลักความเสมอภาคและหลักการรับฟังความทุกฝ่าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น

เห็นว่า กระบวนการชั้นไต่สวนมูลฟ้องคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ดังที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบกลั่นกรองฟ้องของโจทก์ในเบื้องต้นว่ามีมูลเหตุเพียงพอให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ เมื่อคำสั่งของศาลให้คดีมีมูลทำให้ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน และจำเลยไม่สามารถอุทธรณ์ได้ ประกอบกับ

ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยยังมีได้อยู่ในฐานะคู่ความในคดี แต่ถ้าศาลสั่งว่าคดีไม่มีมูล โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา เพราะเป็นคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ซึ่งรับกับหลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ ที่บัญญัติว่า “คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย” แม้ว่าคำสั่งศาลที่ให้คดีมีมูลอาจส่งผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิและเสรีภาพของจำเลยที่ต้องได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาก็ตาม แต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง บุคคลที่ถูกกล่าวหาในคดีที่ศาลตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีคำสั่งว่าคดีมีมูลยอมตกเป็นจำเลย และมีฐานะเป็นคู่ความในคดีซึ่งสามารถใช้สิทธิต่อสู้คดีตามกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลได้อย่างเต็มที่ จำเลยมีสิทธิให้การและนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อโต้แย้งข้อกล่าวหาต่อศาลในฐานะคู่ความได้ตามปกติ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง จึงกำหนดให้คำสั่งศาลที่ให้คดีมีมูลเป็นเด็ดขาด ไม่สามารถอุทธรณ์ได้ด้วยหลักการและเหตุผลดังที่กล่าวมาทำให้เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค อีกทั้งได้ให้หลักประกันความเป็นธรรมให้แก่คู่ความในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่แล้ว มิได้เป็นการขัดต่อหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม รัฐอมฤต)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ